

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 591

van **EMMILY TALPE**

datum: 3 mei 2023

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Biolandbouw - Strategisch Plan Bio

De minister heeft een nieuw Strategisch Plan Bio voorgesteld. Dat bestrijkt de periode 2023-2027 en bevat de ambitie om het biologische landbouwareaal en marktaandeel op vijf jaar tijd te verhogen tot 5 procent. Geen sinecure aangezien Vlaanderen momenteel 621 biobedrijven telt en de biologische landbouw 2,67 procent van de totale landbouwsector uitmaakt, terwijl het biologische areaal 1,6 procent bedraagt. Het strategisch meerjarenplan bio sluit mee aan bij de Vlaamse vertaling van de Europese 'Farm to Fork'-strategie, die onze landbouw duurzamer en klimaatneutraal moet maken.

Het nieuwe Strategische Plan Bio formuleert voor de periode 2023-2027 5x5 procent Vlaamse ambities, meer bepaald:

1. 5 procent of 30.000 hectare landbouwareaal;
2. 5 procent omzetwaarde van de biologische dierlijke productie;
3. 5 procent biolandbouwbedrijven;
4. 5 procent bioconsumptie;
5. 5 procent bio in overheids catering.

Het plan van de minister bevat een aantal ingrepen op de vraagzijde, voorziet in 800.000 euro extra voor het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) om bio te promoten, legt aan de overheid een voorbeeldfunctie op en wil ook de jongeren via educatieve pakketten in het onderwijs sensibiliseren.

Een zeer determinerende factor zal echter zijn in welke mate de boeren zelf heil zien in de overschakeling naar bio. In het verleden is al gebleken dat dit voor velen geen sinecure is, gelet op de overgangsfase. Een van de andere obstakels, zeer in het bijzonder om over te schakelen naar groenten onder glasteelt, zijn ook de bepalingen in het biolastenboek, bijvoorbeeld de verplichting om groenten in volle grond te telen. Dat is echter een Europese bevoegdheid. Bovenal blijft de vraag of en op welke manier bio voor de Vlaamse boer kan worden ingepast in een leefbaar businessmodel, wat de economische dimensie van duurzaamheid is.

Het is alvast positief dat de minister de sector heeft betrokken bij het opstellen van dit bioplan en er ook oog was voor de ondersteuning van de landbouwers om hen aan te moedigen om te kiezen voor bio.

1.
 - a) Welke concrete maatregelen worden genomen om de Vlaamse landbouwers financieel te ondersteunen om de overstap te maken naar biolandbouw?
 - b) Welke budgetten worden daarvoor uitgetrokken?
2.
 - a) Werd er in de aanloop naar dit nieuwe bioplan grondig onderzocht wat vandaag de grootste hinderpalen voor landbouwers zijn om de overstap naar biolandbouw te maken?
 - b) Op welke manier werden die hinderpalen aangepakt in het bioplan?
3.
 - a) Op basis van welke parameters werd bepaald dat het aandeel van bio tegen eind 2027 kan stijgen tot 5%?
 - b) Welke consequenties zijn er als dit opzet niet zou slagen?
4. In het verleden is ook al gebleken dat heel wat biobedrijven er binnen de vijf jaar mee stoppen.

Biedt het plan ook ondersteuning aan boeren die een biobedrijf opstarten of hun reguliere onderneming omturnen tot een biobedrijf om hun bedrijf op langere termijn rendabel te houden?
5. Zal de minister op Europees niveau een aantal obstakels in het huidige biolastenboek laten agenderen en aandringen op een evaluatie en bijsturing?

ANTWOORD

op vraag nr. 591 van 3 mei 2023

van **EMMILY TALPE**

1. Er wordt 800.000 euro bijkomende middelen beschikbaar gemaakt voor het nieuwe strategische plan bio voor de jaren 2023 en 2024. Dit brengt het budget voor 2023 en 2024 respectievelijk op 1,7 en 2 miljoen euro. Dit strategisch plan zet ook in op de vraagzijde en daarbij zal VLAM uiteraard ook een rol spelen.

Zoals in het plan beschreven, gaat dit budget aan de aanbodzijde naar heel diverse maatregelen. Er zal worden ingezet op allerlei initiatieven om de biolandbouwers te ondersteunen zowel voor instromers in spe als voor landbouwers die de overstap al maakten. Het plan ondersteunt allerlei advieskanalen, onderwijs, vorming en kennisnetwerken.

Daarnaast zijn in het Vlaamse GLB Strategisch Plan, dat op 1 januari 2023 van start ging en mee bijdraagt aan het Strategisch Plan Bio, heel wat (bijkomende) financiële middelen voor de biolandbouwers voorzien. Er is de specifieke steun voor omschakeling naar biologische productie, waarvan de bedragen per ha verhoogd zijn en waarvoor in totaal voor de gehele GLB – periode 14 miljoen euro is voorzien. Voor de voortzetting van de biologische productie is een top – up betaling voorzien met een totaal geraamd budget van 6 miljoen euro.

In het nieuwe GLB zijn ook verschillende generieke maatregelen opgenomen waarvoor de biolandbouwers door hun biologische productiemethode zonder al te veel extra inspanningen vanaf nu makkelijker in aanmerking komen. Het gaat hier bijvoorbeeld aan de ecoregelingen rond mechanische onkruidbestrijding en ecologisch beheerd grasland.

2. Dit nieuwe Strategisch Plan BIO werd de voorbije maanden en jaren grondig voorbereid. De sector was sterk betrokken bij de opmaak ervan. Stakeholders werden bevroegd, er werden meerdere workshops georganiseerd in verschillende domeinen, er werden gesprekken gevoerd met landbouwers en experts. Er werd een SWOT-analyse gemaakt, waarin ook mogelijke hinderpalen voor de verdere groei van de biosector geïdentificeerd werden.

Vanuit die input en informatie is de uitwerking van het plan gegroeid en werden 6 strategische doelstellingen geformuleerd:

- SD1 'Stijgende vraag': Een stijgende vraag naar bioproducten is een krachtige motor voor de hele bioketen;
- SD2 'Verdere optimalisering van de bioketen': De bioketen is goed georganiseerd en zorgt voor een kwalitatief, lokaal bioaanbod met faire handelsrelaties tussen alle schakels in de keten;
- SD3 'Meer bio in de landbouwpraktijk': De biolandbouw maakt een significant deel uit van de landbouwpraktijk in Vlaanderen;
- SD4 'Blijven investeren in onderzoek en kennis': Alle schakels in de voedselketen hebben voldoende kennis van de biologische productiemethode en worden hierbij gesteund vanuit onderzoek, onderwijs en voorlichting;
- SD5 'Bio blijft koploper in duurzaamheid': De biologische productie blijft drijvende kracht in het sluiten van kringlopen, dierenwelzijn, duurzame gewasbescherming, biodiversiteit, milieuzorg, consumentenbenadering en innovatie;

- SD6 'Ondersteunende wetgeving': Wetgeving biedt een robuust kader voor de biologische productie.

Om deze vooropgestelde 6 strategische doelstellingen te halen, zijn in het plan 19 concrete operationele doelstellingen geformuleerd met daaraan gekoppeld telkens één of meerdere acties. De diverse acties zetten in op het wegwerken van hindernissen, bv. rond consumentenbewustwording, wetgeving, omschakeling en onderwijs.

3. De 5%-areaaldoelstelling komt grosso modo neer op een verdrievoudiging van de huidige bio-arealen. Eind 2021 bedroeg het aandeel bioareaal ongeveer 1,6% van het totale landbouwareaal. Het streefdoel van 5% tegen eind 2027 betekent een verdrievoudiging voor Vlaanderen.

De globale Europese ambitie (o.m. 'Van Boer tot Bord'-strategie) ligt op 25%, wat eveneens ongeveer een verdrievoudiging van het Europese areaal tegen 2030 betekent. Er zijn uiteraard veel verschillen tussen de lidstaten. Het is ook van belang dat een groeicijfer realistisch is. In Vlaanderen wordt ingezet op een gelijkaardige sprong.

De 5%-areaaldoelstelling is eveneens opgenomen in het GLB Strategisch Plan en werd ook door de verschillende landbouworganisaties naar voor geschoven.

Met dit Strategische Plan Bio zijn door de sector gedragen doelstellingen geformuleerd. Zoals ook in de strategische doelstellingen geformuleerd, blijft dit plan inzetten op de koploperspositie van bio in duurzaamheid, het sluiten van kringlopen, dierenwelzijn, biodiversiteit, ... en op bio als voorbeeld van goede milieuzorg en duurzame gewasbescherming.

De biologische landbouw kan zo fungeren als hefboom, motor en trekker naar meer duurzaamheid voor alle landbouwpraktijken.

Samen met het GLB-Strategisch Plan zijn de nodige middelen voorzien voor de stimulering en ondersteuning van de biologische landbouw. Het zou jammer zijn als de voor biolandbouw voorziene middelen niet volledig zouden kunnen gebruikt worden.

4. Zoals in het antwoord op subvraag 1 aangegeven, voorziet het nieuwe GLB heel wat financiële ondersteuning voor landbouwers die willen starten of omschakelen naar biologische productie. In het geval van omschakeling weet de landbouwer dat hij gedurende de omschakelingsperiode op deze verhoogde steun kan rekenen.

Biolandbouwers (al dan niet in omschakeling) zullen ook nadien kunnen rekenen op de verschillende steunmaatregelen zoals de ecoregelingen en de agromilieu- en klimaatmaatregelen. Bovendien kunnen zij (net als andere landbouwers) zich laten adviseren en begeleiden via het AKIS-systeem.

5. De principes, beginselen en productieregels voor de biologische productiemethode zijn vastgelegd in Europese verordeningen.

In uw inleiding haalt u de grondgebondenheid binnen de biologische productie aan. Een van de beginselen in de biologische productie is inderdaad die grondgebondenheid. Tijdens de onderhandelingen in het kader van de nieuwe Verordening (EU) 2018/848 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 inzake de biologische productie en de etikettering van biologische producten werden de productieregels besproken en werd daarover consensus bereikt.

In bijlage II wordt duidelijk gesteld: 'Biologische gewassen, behalve gewassen die op natuurlijke wijze in water groeien, worden geproduceerd in levende bodem of in

levende bodem gemengd of bemest met materialen en producten die zijn toegelaten in de biologische productie, in contact met de ondergrond en het vaste gesteente'. Dit geldt ook voor de glastuinbouw inclusief de teelt van glastuinbouwgroenten, en dit niet enkel in Vlaanderen maar ook in de andere lidstaten. Biologische groenten uit andere Europese lidstaten moeten aan dezelfde productieregels voldoen als deze geteeld in Vlaanderen. Er zijn echter wel enkele gelimiteerde uitzonderingen op de teelt in volle grond opgenomen, zoals bijvoorbeeld kruiden die in pot verkocht worden aan de consument. Dit werd in het verleden al gedoogd, maar is nu ook wettelijk vastgelegd.

In het kader van de nieuwe bioverordening, die van toepassing werd vanaf 1 januari 2022, werd het principe van telen in volle grond tussen de verschillende lidstaten besproken en behouden. Het is dus niet opportuun om dit opnieuw op de tafel leggen.

Wanneer er naar aanleiding van de bespreking van de nieuwe Europese uitvoeringsregels vanuit de Vlaamse praktijk andere knelpunten en/of onduidelijkheden zijn, worden die ad hoc voorgelegd aan de Europese Commissie.